

Jyri Mikkola

p: 0400-372433

jyri.mikkola@sll.fi

Katlakoski, Saavajoki, Karkkila**Maastokäynti hakkuuleimikolle 17.2.2021 klo 12:30-15:30**

Leimikkokartta hakkuuehdotuksineen:

Maastokäynnillä kuljettiin leimikkokuvion 1 ja leimikkokuvion 2 itäpuoliskon läpi, leimikkokuvion 2 länsipuoliskolla ei tässä yhteydessä käyty, mutta ilmakuvan perusteella se vaikuttaa samantapaiselta kuvion itäpuoliskon kanssa. Molempia kuvioita on esitetty avohakattaviksi (kts. yksityiskohdat kuvasta yllä). Molemmilla kuviolla on reheväpohjaista, uudistuskypsää kuusi-haapavaltaista sekametsää; lumisista olosuhteista johtuen mahdoton sanoa missä määrin kyse on lehdestä ja missä määrin lehtomaisesta kankaasta. Molempia leimikkokuvioita on aiemmin osittain väljennyshakattu, osalla niiden alaa taas ei näy merkkejä ainakaan kovin tuoreista hakkuista vaan puuston rakenne on luonnontilaisen kaltainen. Kuviolla on lahpuuta sekä muutaman vuoden takaisina tuulenkaatoina että yksittäin ja ryhmissä esiintyvinä pystykuolleina puina sen verran runsaasti, että luonnon monimuotoisuudelle arvokkaiden metsien METSO I -luokan kriteerit täyttyvät. Haapoja on keskijäreistä erittäin järeisiin, samoin kuusia. Sekapuuna on mm. mäntyä ja koivua.

Kuivuus- ja kaarnakuoriaistuhot

Vähintään valtaosa leimikkokuvioiden pystykuolleista kuusista näyttäisi olevan seurausta vuoden 2019 ankarasta kuivuudesta: Aivan äskettäin kuolleita puita ei ole, puiden tyviosan kaarnan alta löytyvät eri kovakuoriaislajien syöntijäljet vaihtelivat puusta toiseen (monikirjaajat, kuusentähtikirjaaja, jäärät, kirjanpainaja), ja joukossa oli sekä puita joista kuori on kirjanpainajatuholle tyypillisesti irronnut sekä puita joissa se on (esim. monikirjaajatuholle tyypillisesti) edelleen tiukasti kiinni. Tyypillisesti puiden vedensaannin vaikeudet ovat se tekijä joka altistaa ne kaarnakuoriaisille, ja runsassateisen vuoden 2020 jäljiltä maaperän vesitase leimikon alueella lienee tällä hetkellä erittäin hyvä. Etenevän kirjanpainatuhon riskin leimikon alueella voi katsoa olleen ja menneen, eikä siitä löydy perusteita leimikon hakkuulle. Toteutettuna hakkuu sen sijaan saattaisi tuuli- ja valo-olosuhteiden muutoksen myötä aiheuttaa kohonneen kuivumis- ja tuhoriskin välittömästi leimikon itäpuolella sijaitsevalle, kahden aukean (leimikon avohakkuu ja itäpuolinen pelto) jäävälle varttuneelle viljelykuusikolle.

Liito-oravahavainnot, papanalöydökset

Liito-oravan jätöksiä havaittiin neljästä eri pisteestä leimikkokuvioiden alueelta

Koordinaatit:

YKJ 3347991, 6719912

YKJ 3347942, 6719867

YKJ 3347910, 6719866

YKJ 3347797, 6719843

Kaikki papanahavainnot tehtiin järeiden kuusten rungolta/tyveltä

Havainnointia tehtiin pistokokeina koska olosuhteet (äskettäin satanutta uutta lunta joka peitti esim. valtaosan löydetyistäkin papanoista niin että niiden löytäminen edellytti lumen pyyhkimistä puiden tyviltä) eivät muuta sallineet. Kyse ei siis ole systemaattisesta liito-oravakartoituksesta. Leimikkokuvion 2 länsipuoliskolla ei tässä yhteydessä käyty, joten merkkejä liito-oravasta ei etsitty lainkaan, mutta se on ilmakuvan perusteella samankaltaista liito-oravalle hyvin soveltuvaa uudistuskypsää kuusi-haapavaltaista sekametsää kuin loppuosa leimikostakin. Metsän laatu huomioon ottaen liito-oravavan esiintyminen koko leimikon alueella on hyvin todennäköistä, ja kartoitukseen sopivaan vuodenaikaan (huhti-toukokuu) tehtävässä kartoituksessa papanapuita löytyisi todennäköisesti lisää.

Leimikon alueelta ja sen lähiympäristöstä on ilmeisesti myös aiempia liito-oravahavaintoja.

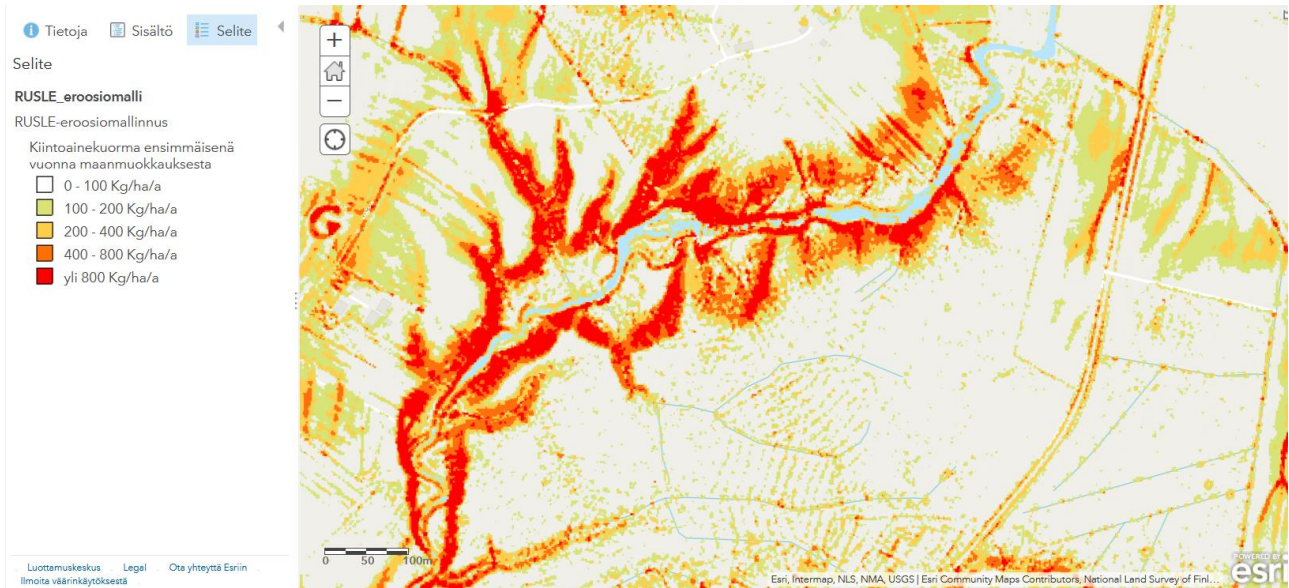
Saukko

Maastokäynnin aikana havaittiin saukon jälkiä leimikkokuvioiden pohjoisosasta Saavajoen rannasta ja joen jäältä. Liito-oravan tapaan myös saukko on EU:n Luontodirektiivin liitteessä IV a listattu tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Mikäli edellä mainittuja leimikon alueella sijaitsee, hakkuu vaarantaisi niiden säilymisen.

Vesiensuojelu

Uudenmaan ELY-keskus on käsitellyt leimikosta antamassaan lausunnossa Saavajoen ja Katlakosken vesiekosysteemin suojelun tarpeita ja niiden leimikolle asettamia vaatimuksia. Tässä yhteydessä on syytä vielä erikseen painottaa, että osa leimikon alueesta on erittäin eroosioherkkää (kts. kartta alla).

Leimikon ja sen ympäristön eroosioherkkyys (lähde: Suomen Metsäkeskuksen aineistot)

Lopuksi

- Leimikkoon liittyy poikkeuksellisen paljon erilaisia, päällekkäisiä suojeluarvoja
- Leimikon alue on osa laajempaa, Saavajoen molemmilla rannoilla sijaitsevaa luonnonsuojelullisesti arvokasta kokonaisuutta
- Leimikon toteuttamiseen liittyy lakiesteitä. Esim. liito-oravan osalta nämä koskevat laajempaa aluetta kuin ELYn lausunnossaan kuvaama vesiekosysteemin suojelemiseksi tarvittava käsittelemätön suojavyöhyke
- Tämä raportti ei korvaa leimikon alueelle tarpeellista, oikeaan vuodenaikaan/oikeisiin vuodenaikoihin toteutettavaa luontoselvitystä, vaan korostaa sellaisen tai alueen suojelun tarvetta, ja tarjoaa hieman pohjatietoa edellä mainittuja varten.

Raportin täydennys, maastokäynti 6.10.2021

- Maastokäynti tehtiin vuodenaikaan jolloin vasta lähestytään sitä hetkeä jolloin liito-oravat alkavat jälleen vähitellen tuottaa enemmän kiinteitä papanoita lehtien pudottua puusta ja liito-oravien siirtyessä tämän myötä ravinnonkäytössään puiden lehdistä norkkoihin yms., eli liito-oravan jätösten löytymisen kannalta edelleen hyvin epäedulliseen aikaan. Tästä huolimatta

hakuuleimikon alueelta löytyi nopeassakin pistokoeinventoinnissa kaksi sellaista papanapuuta jotka eivät olleet jo aiemmin tiedossa. Koordinaatit:

YKJ 3347857, 6719863

YKJ 3347857, 6719863

Kun nämä yhdistetään aiempiin havaintoihin (Mikkola, Versowood), voidaan todeta että havaintoja on sekä leimikkokuviolta 1 että leimikkokuviolta 2, ja on hyvin todennäköistä että leimikkokuvioiden alueelle sijoittuu useita liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

- Saavajoen rannan luonnontilaisen kaltaisen metsävyöhykkeen leveys vaihtelee. Leveimmillään se on selkeästi leveämpi kuin tuoreimmassa maisematyöluopäätöksessä hakkuiden ulkopuolelle määrätty 20 m leveä rantavyöhyke. Helmikuussa 2021 tarkastamatta jäänyt leimikkokuva 2:n länsipuolisko osoittautui rantametsän osalta hyvin edustavaksi runsalahopuustoiseksi, kuusivaltaiseksi, seka- ja iäkäspuustoiseksi lehdoksi ja lehtomaiseksi kankaaksi, rantametsän ulkopuolella reheväksi korveksi sekä lehtipuu-kuusisekotteiseksi, järeä- ja lahopuustoiseksi, aiemmin väljennysakatuksi lehdoksi ja pienemässä määrin lehtomaiseksi kankaaksi.
- Edellä mainitun luonnontilaisen kaltaisen vyöhykkeen ulkopuolella leimikkokuvioiden 1 ja 2 väljennysakkuuhistoriaa (suojuspuuasentoon hakkuu) omaavien osien puusto koostuu lähes järjestään liito-oravan ruokailupuiksi soveltuvista lehtipuista sekä niiden läheisyydessä sijaitsevista, liito-oravien suojapaikaksi tarvitsemista yksittäisistä suurista kuusista.
- Metsäkeskuksen leimikkokuvioiden 1 ja 2 alueelta paikallistamat rehevät korvet ovat puustoltaan sellaisia, että mikä tahansa hakkuu niiden alueella heikentäisi näiden korpien ominaispiirteitä merkittävästi.
- Edellä mainittujen rehevien korpien ulkopuolella valtaosa leimikkokuvioiden pinta-alasta on lehtoa, pienempi osa lehtomaista kangasta.

Luonnontilaisen kaltaista rantametsää leimikkokuviolla 1

Luonnontilaisen kaltaista rantametsää leimikkokuviolla 2

Suojuspuuasentoon aiemmin hakattua lehtoa, runsaasti liito-oravan ruokailupuuksi soveltuvia lehtipuita, lisäksi liito-oravan suojakseen tarvitsemia kuusia.

